

Izveštaj sa održane V sjednice Mješovite komisije za ekonomsku i industrijsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Češke

Peta sjednica Mješovite komisije za ekonomsku i industrijsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Češke („Mješovita komisija“) održana je 27. maja 2024. godine u Podgorici.

Paralelno sa održavanjem Mješovite komisije, održani su Biznis forum i B2B sastanci, u organizaciji Privredne komore Crne Gore i Privredne komore Republike Češke, a koji su doprinijeli daljem unapređenju crnogorsko-češke ekonomske saradnje i uspostavljeni direktni kontakti između poslovnih zajednica obje zemlje.

Potpredsjednik Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i ministar ekonomskog razvoja g. Nik Gjeloshaj, zajedno ministrom saobraćaja i pomorstva Crne Gore, g. Filipom Radulovićem i sa ministrom saobraćaja Republike Češke g. Martinom Kupkom, otvorio je Poslovni forum i V sjednicu Mješovite komisije za ekonomsku i industrijsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Češke Republike.

Radni dio sjednice Mješovite komisije predvodila gđa Ivona Savićević, v.d. generalne direktorice Direktorata za međunarodnu saradnju, evropske integracije i implementaciju EU fondova u Ministarstvu ekonomskog razvoja Crne Gore, a češku delegaciju predvodio je g. Martin Pospíšil, direktor Odsjeka za evropske zemlje pri Ministarstvu industrije i trgovine Republike Češke.

Potpredsjednik Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i ministar ekonomskog razvoja g. Nik Gjeloshaj i ministar saobraćaja Republike Češke g. Martin Kupka potpisali su Protokol sa zasijedanja V sjednice Mješovite komisije za ekonomsku i industrijsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike, koji je u prilogu ovog Izveštaja.

Sa ciljem definisanja potencijalnih oblasti za realizaciju saradnje, strane su razmijenile ključne informacije o bilateralnim trgovinskim odnosima i investicionim mogućnostima u Crnoj Gori i Republici Češkoj. Obje delegacije izrazile su zajedničko interesovanje za pronalaženje efektivnijih načina saradnje.

Na zasijedanju Mješovite komisije razmotreni su konkretni modaliteti saradnje kojim će se u narednom periodu raditi na unaprjeđenju bilateralnih ekonomskih odnosa i daljem razvoju međusobne saradnje u oblastima koje su definisane kao obostrano korisne:

- ekonomska i trgovinska saradnja,
- energetika, obnovljivi izvori energije i rudarstvo,
- turizam,
- saobraćaj,
- odbrana,
- nauka i tehnologija,
- zdravlje,

- poljoprivreda,
- zaštita životne sredine,
- finansije,
- saradnja u oblasti standardizacije, metrologije i ocjene usaglašenosti,
- i druge prioritetne oblasti.

U svom uvodnom izlaganju potpredsjednik Gjeloshaj je naglasio da održavanje pete Mješovite komisije predstavlja potvrdu da intenzivna ekonomska saradnja zauzima ključno mjesto u kontinuiranom snaženju bilateralnih odnosa Crne Gore i Republike Češke, koje odlikuje kvalitetan politički dijalog, međusobno razumijevanje i poštovanje.

Prva tema sastanka odnosila se na razvoj spoljno-trgovinskih odnosa i realizovane investicije između dvije zemlje. Naglašena je potreba koordiniranih aktivnosti svih institucija obje zemlje koje su zadužene za promociju investicija i izvoza, zajednička promocija investicija, razmjena informacija o potencijalnim investicionim projektima, kako bi se u većoj mjeri prepoznale mogućnosti za ulaganja čeških kompanija u Crnu Goru, kao i povoljan investicioni ambijent Crne Gore.

Strane su zajednički ocijenile da postoji potencijal za povećanje nivoa spoljno-trgovinske razmjene između Crne Gore i Republike Češke, pri čemu je konstatovano da nivo robne razmjene ne održava tradicionalno odlične odnose ostvarene na političkom nivou, te je potrebno dodatno raditi na unapređivanju saradnje između privrednih i poslovnih udruženja dvije zemlje.

Razmijenje su informacije vezano za uspostavljanje mehanizma skrininga investicija u Crnoj Gori i češka strana je ponudila svoju ekspertizu i tehničku podršku. S tim u vezi, dogovoreno je da češka strana istraži mogućnosti za organizovanje obuka i radionica za crnogorske eksperte u vezi sa skriningom investicija kako bi se predstavila praktična znanja u rješavanju slučajeva skrininga investicija.

Obje strane su se saglasile da se u narednom periodu intenziviraju aktivnosti na unapređenju saradnje u oblasti energetike, kroz razmjenu informacija, kontakata i iskustava između institucija koje izrađuju i implementiraju energetske politike, kao i saradnje u oblasti obnovljivih izvora energije s fokusom na razvoj novih instalacija gdje češke kompanije mogu obezbijediti tehnologije, posebno za hidroelektrane i nove instalacije solarnih elektrana. Strane su se dogovorile i o saradnji u oblasti istraživanja, eksploatacije i prerade sirovina kroz međusobnu razmjenu informacija, saradnju između kompanija iz obje zemlje i profesionalnih udruženja. S tim u vezi, dogovoreno je da se uspostavi radna grupa za geologiju, rudarstvo i energetiku, koja bi bila sastavljena od predstavnika Ministarstva energetike i rudarstva Crne Gore i Ministarstva industrije i trgovine Republike Češke i Ministarstva životne sredine Republike Češke i predstavnika poslovne zajednice, kako bi se olakšala saradnja u javnom i privatnom sektoru.

U cilju daljeg razvoja saradnje i jačanja međusobnih veza u oblasti turizma, te podsticanja razmjene informacija, iskustava i znanja, istaknuta je neophodnost intenziviranja aktivnosti na kreiranju održivog turističkog proizvoda kroz razvoj ruralnog i

kulturnog turizma, s naglaskom na valorizaciju kulturne i istorijske baštine, podršci start-upovima i drugim inicijativama u sektoru malih i srednjih preduzeća (MSP) u turizmu i ugostiteljstvu, posebno podrška mladima i ženama, razvoju i podršci upravljanju destinacijama, digitalizaciji u turizmu i unapređenju ljudskih resursa u sektoru turizma.

Tokom rada u ekspertim grupama obje strane su razmijenile informacije o politikama i programima koje se odnose na sektor saobraćaja i postignut je dogovor da se nastavi saradnja u narednom periodu na polju razmjene znanja, najboljih praksi, kao i iskustva sa implementacijom evropskog zakonodavstva u oblasti saobraćaja. Pored toga, češka strana je zainteresovana za jačanje partnerstava između Crne Gore i renomiranih čeških kompanija u sektoru saobraćaja, pametne mobilnosti i razvoja infrastrukture, a dogovoreno je i da se istraže mogućnosti dalje saradnje u oblasti vazdušnog saobraćaja, naročito u okviru Multilateralnog sporazuma između Evropske unije i njenih država članica i zemalja Zapadnog Balkana o uspostavljanju Evropskog zajedničkog vazduhoplovnog prostora ("Sporazum ECAA"). Dogovoreno je da će crnogorska strana informisati češku stranu o tenderima u saobraćajnom sektoru, posebno u vezi sa rekonstrukcijom i izgradnjom željeznica i puteva, obnavljanjem voznog parka, uvođenjem alternativne mobilne infrastrukture itd.

Takođe je postignuta saglasnost oko saradnje u sektoru odbrane, naročito u dijelu nastavka dijaloga oko potencijalnim nabavkama vojne opreme i tehnologija za Vojsku Crne Gore. Dogovoreno je da se istraže mogućnost usvajanja novog sporazuma između Crne Gore i Češke Republike o vojno-tehničkoj saradnji i mogućnosti usvajanja posebnog G2G sporazuma.

Prepoznajući važnost proširenja saradnje u oblasti nauke, istraživanja i inovacija, crnogorska strana je izrazila interes za jačanje bilateralne saradnje, saradnje u okviru regionalnih/multilateralnih programa, kao i zajedničke saradnje u okviru programa EU.

Obje strane su razgovarale o mogućnostima za dalju saradnju u oblasti proizvodnje bolničke i medicinske opreme i lijekova i dogovoreno je da se u narednom periodu uspostavi direktna komunikacija između Ministarstva zdravlja Crne Gore i Ministarstva zdravlja Republike Češke.

Ističući značaj saradnje u oblasti poljoprivrede na ukupan razvoj bilateralnih ekonomskih odnosa između dvije zemlje, češka strana je izrazila spremnost da prenese svoje iskustvo u oblasti poljoprivrede i bezbjednosti hrane u kontekstu pregovora sa EU. Pored toga, razmijenjena su iskustva u oblasti stočarstva, bezbjednosti hrane, veterine i fitosanitarne oblasti, a dogovorena je i dalja u oblasti šumarstva, posebno u vezi sa proizvodnjom i trgovinom šumskog reproduktivnog materijala. S tim u vezi, nadležne institucije će nastaviti direktnu saradnju u cilju istraživanja potencijala za realizaciju konkretnih projekata u ovim oblastima.

Eksperti iz Ministarstva zaštite životne sredine Republike Češke i njenih podređenih institucija spremni su da podijele iskustvo u usklađivanju zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU i implementaciji zelene agende, a dogovoreno je da se istraže

moćnosti podrške koja je dostupna u EU (npr. TAEIX), kao i u međunarodnim organizacijama (npr. Globalni fond za životnu sredinu, UNDP, UNIDO), a koja podržava razmjenu iskustava. U cilju sprovođenja konkretnih mjera usmjerenih na upravljanje otpadom ili tretman otpadnih voda, češka strana je ponudila mogućnost uspostavljanja veza sa češkim poslovnim sektorom.

Češko Ministarstvo finansija je ponudilo organizaciju konsultacija ili studijskih posjeta na temu javnih finansija, sve u okviru projecta o tehničkoj saradnji. Takođe je predložena razmjena iskustava u oblasti obaveza koje proizilaze iz Protokola o nelegalnoj trgovini duvanskim proizvodima, „track&trace“ sistema, kao i penzijskog sistema i sistema osiguranja.

Što se tiče saradnje u oblasti standardizacije, metrologije i ocjene usaglašenosti, dogovoreno je produbljivanje saradnje u svim oblastima metrologije. Češka strana je potvrdila spremnost da prenese znanje i iskustvo iz ove oblasti, a koje je potrebno u okviru procesa pristupanja EU.

Tokom zasijedanja Mješovite komisije održan je bilateralni sastanak između potpredsjednika Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i ministra ekonomskog razvoja g. Nik Gjeloshaj i ministra saobraćaja Republike Češke g. Martina Kupke.

Strane su se saglasile da će se naredna sjednica Mješovite komisije za ekonomsku i industrijsku saradnju između Crne Gore i Republike Češke održati na dan koji će biti utvrđen putem diplomatskih kanala.

U Prilogu usvojeni Protokol sa V sjednice Mješovite komisije za ekonomsku i industrijsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Češke koji su potpisali potpredsjednik Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i ministar ekonomskog razvoja g. Nik Gjeloshaj i ministar saobraćaja Republike Češke g. Martin Kupka.

Ocjena sjednice:

Peta sjednica Mješovite komisije za ekonomsku i industrijsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Češke je održana u skladu sa planiranom agendom i uz prisustvo svih relevantnih predstavnika obje zemlje. Rezultat sjednice predstavlja potpisivanje Protokola sa V sjednice Mješovite komisije za ekonomsku i industrijsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Češke koji su potpisali potpredsjednik Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i ministar ekonomskog razvoja g. Nik Gjeloshaj i ministar saobraćaja Republike Češke g. Martin Kupka i kojim je definisan niz konkretnih oblasti ekonomske saradnje između Crne Gore i Republike Češke.